

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
THE QUALITY OF LIFE THE ELDER: A CASE STUDY OF SUMRAN
SUB – DISTRICT MUNICIPALITY MUEANG KHON KAEN DISTRICT
KHON KAEN PROVINCE

สุรศักดิ์ อุดเมืองเพีย¹
Surasuk Audmuangpiea²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 314 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 314 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.28 เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.72 มีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 72.29 หม้าย ร้อยละ 14.65 โสดร้อยละ 7.96 สมรส แยกกันอยู่ ร้อยละ 2.87 และหย่าร้าง ร้อยละ 2.23 มีอายุ 60 - 69 ปี ร้อยละ 61.15 อายุ 70 - 79 ปี ร้อยละ 34.39 อายุ 80 - 89 ปี ร้อยละ 4.14 และอายุ 90 ปี ขึ้นไป ร้อยละ .32 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 90.76 ไม่ได้เรียน ร้อยละ 5.73 และมีมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.50 มีประชาชนมี อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 82.48 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 10.19 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 4.14 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 2.55 และ อาชีพรับราชการบำนาญ ร้อยละ .64

2. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$) เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านร่างกาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.82$) 2) ด้านจิตใจ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.96$) 3) ด้านด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.72$) ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.45$)

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 1) ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้จักการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัย, ควรให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมออกกำลังกายเป็นประจำ 2) ควรให้การเรียนการสอนทางศาสนาเดือนละ 1 ครั้ง, ควรจัดแพทย์ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุด้านจิตใจ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 3) ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการ

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

E-mail : su.ra.suk_2532@hotmail.com

² Lecturer in Public Administration. Mahamakut Buddhist University Isan Campus.

แลกเปลี่ยนและรับรู้ปัญหา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้สูงอายุ 3) ควรให้มีการเรียนการสอนทางศาสนาเดือนละ 1 ครั้ง 4) ควรให้ท้องถิ่นดูแลรักษาความปลอดภัย ด้านชีวิตและทรัพย์สิน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research has the aims to study: 1) the elderly quality of life in Samran municipal sub- district, Muang Khon Kaen district, Khon Kaen province, 2) the suggestions to develop the elderly quality of life in Samran municipal sub-district, Muang Khon Kaen district, Khon Kaen province. The researcher collected the data from 314 respondents by questionnaires, and analyzed the data by percentage, mean and standard deviation statistics. The results were as follows:

1. Most of the respondents, 58.28 percent, were female, 41.72 percent were male. The respondents, 72.29 percent, were married, 14.65 percent were widow, 7.96 percent were single, 2.87 percent were separate, and 2.23 percent were divorced. The respondents, 61.15 percent, were between 60-69 years old, 34.39 percent were a between 70-79 years old, 4.14 percent were between 80-89 years old, and .32 percent were age above 90 years old. The respondents, 90.76 percent, were graduated primary school, 5.73 percent were illiterate, and 3.50 percent were graduated secondary school. The respondents, 82.42 percent, were farmers, 10.19 percent were merchants, 4.14 percent were labours, 2.55 percent were freelance, and .64 percent were state pension officers.

2. The overall elderly quality of life, physic, psychology, community relation, and environment, in Samaran municipal sub-district, Muang Khon Kaen district, Khon Kaen province was at high mean level (\bar{X} = 3.74)

3. There were 4 suggestions from this study: 1) to support the elders to know about properly useful nutrition for their health, exercise, and checking health care services, 2) to support the elders to participate in the activities together to create recreated talking to solve their problems and to relieve their seriousness, 3) to support the elders to participate in religious ceremonies, and 4) to supervise safety for the elders and community.

Keyword: Quality of life, The elderly

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นสังคมผู้สูงอายุ เป็นปรากฏการณ์สากลที่เกิดขึ้นในประเทศพัฒนา และประเทศกำลังพัฒนาจนกลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจตั้งในระดับชาติ และระดับโลก เนื่องจากส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางในระดับมหภาค เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รายได้ต่อหัวของประชากร การออม และการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงาน และผลิตภาพของแรงงาน และ

ส่งผลในระดับจุลภาคหรือระดับบุคคล เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต เป็นเรื่องสำคัญต่อการวางแผนเป็นระบบโครงสร้างทางประชากรที่มีสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น มิได้หมายความว่า ประชากรวัยสูงอายุจะมีสุขภาพอนามัยที่ดีตามไปด้วย หากผู้สูงอายุไม่ได้เตรียมความพร้อมด้านสุขภาพมาก่อน โอกาสของการเจ็บป่วย และภาวะพิการก็จะสูงขึ้น ทุกคนต่างก็อยากมีชีวิตที่ยืนยาวอย่างมีความสุข การมีชีวิตที่ยืนยาวแต่เต็มไปด้วยความทุกข์ คงไม่มีใครปรารถนาจะมีชีวิตยืนยาวไปกับความทุกข์ จะเห็นได้ว่าการมีชีวิตที่ยืนยาวเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ปัจจุบันผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางกำลังอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (Farquhar, 1995, Ormel, 1997, Werner and Sabina, 2006) ตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีการวางแผนดูแลช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพราะคุณภาพชีวิตเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงภาพรวมของผู้สูงอายุว่าเป็นอย่างไร ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553: 34)

ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก เป็นแผน ยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นช่วงปลายของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จากผลพวงของการพัฒนาตามแผนฯ ดังกล่าว ได้ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมประเทศไทยในภาพรวมเป็นอันมาก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม การพัฒนาได้มุ่งเน้นไปในภาคเศรษฐกิจระดับมหภาคเป็นส่วนใหญ่โดยเชื่อว่าความเจริญเติบโต ของภาคเศรษฐกิจจะทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี และมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในภาพรวมมีการใช้แนวคิดการพัฒนาแบบรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง การแก้ไข ปัญหาและการพัฒนาประเทศเกือบทั้งหมดจะถูกกำหนดโดยรัฐบาลจากส่วนกลางส่งผลให้การพัฒนากระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองแก้ไขปัญหามักรอครอบคลุมและไม่ตรงตามสภาพปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในชนบทโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ทั้งนี้ผลพวงเหล่านั้น ยังก่อให้เกิดช่องว่างของระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเมืองและชนบท ในภาพรวมทำให้ศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของคนในสังคมลดลง นับว่าเป็นการบั่นทอนความเป็นชุมชนแบบเดิมของสังคมไทย (ดวงใจ คำคง, 2554: 1)

ปัจจุบัน เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้สูงอายุมีแนวโน้มสูงขึ้นการที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ และด้านสังคม รวมไปถึงด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้สูงอายุต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้มาเป็นผู้รับ จากผู้นำมาเป็นผู้ตาม บทบาทและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุจึงมีบทบาทลดน้อยลง การขาดองค์หรือระบบที่จะเป็นโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สังคมไทยในปัจจุบันมีการขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น คนหนุ่มสาวสมัยใหม่เมื่อแต่งงานมักจะแยกครอบครัวไปอยู่ต่างหาก ทำให้พ่อแม่ที่สูงอายุต้องอยู่กันตามลำพัง จากสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจึงมีผลในทางลบต่อผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง เช่น การมีส่วนร่วมในบทบาททางสังคมการได้รับการดูแลเอาใจใส่การรักษาพยาบาล (เทศบาลตำบลสำราญ, แผนพัฒนา 4ปี, 2561: 11)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและบทบาทของผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลสำราญ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล

สำราญ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและใช้เป็นแนวทาง การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบล สำราญ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,464คนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 314คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบผสมผสานระหว่างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กับแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งการสร้างเครื่องมือได้ประยุกต์ใช้หลักการและ วิธีการสร้างเครื่องมือของลิเคิร์ท (Likert) และค่าแสง ทะลิ่งสี่ (2546: 12-13 ; อ่างถึงใน วรเทพ เวียงแก และคณะ, 2559: 19 – 20 อัฒสำเนา)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 314 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.28 เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.72 มีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 72.29 หม้าย ร้อยละ 14.65 โสดร้อยละ 7.96 สมรส แยกกันอยู่ ร้อยละ 2.87 และหย่าร้าง ร้อยละ 2.23 มีผู้สูงอายุ อายุ 60 - 69 ปี ร้อยละ 61.15 อายุ 70 - 79 ปี ร้อยละ 34.39 อายุ 80 - 89 ปี ร้อยละ 4.14 และอายุ 90 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 0.32 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา ร้อยละ 90.76 ไม่ได้เรียน ร้อยละ 5.73 และมีมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.50มีประชาชนมี อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 82.48 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 10.19 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 4.14 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 2.55 และ อาชีพรับราชการบำนาญ ร้อยละ 0.64

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2.1 คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านพบว่า

- 2.1.1 ด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)
- 2.1.2 ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)
- 2.1.3 ด้านด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$)
- 2.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

3.1 ด้านร่างกายควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้จักการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัย, ควรให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมออกกำลังกายเป็นประจำ ร้อยละ 1.59

3.2 ด้านจิตใจควรให้การเรียนการสอนทางศาสนาเดือนละ 1 ครั้ง, ควรจัดแพทย์ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุด้านจิตใจ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ร้อยละ 1.2

3.3 ด้านด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและรับรู้ปัญหา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้สูงอายุ ร้อยละ 0.63

3.4 ด้านสิ่งแวดล้อมควรให้ท้องถิ่นดูแลรักษาความปลอดภัย ด้านชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 2.54

อภิปรายผลการวิจัย

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.82 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีกำลังกาย ที่สมบูรณ์แข็งแรงดี สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ เช่น กิน ข้าว แปรงฟัน อาบน้ำได้ มีกำลังและเรี่ยวแรง สามารถช่วยเหลือเดินหรือเคลื่อนไหวร่างกายได้ สามารถทำงานได้เป็นปกติ โดยไม่ต้องพึ่งพายาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น และมีความสุขกับการพักผ่อนด้วยการนอนหลับที่เพียงพอ มีความสุขกับการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณทิภา ศัพทนะวิน (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนการเคหะรามอิทรา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับสูง การเรียนและการ เห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกายอยู่ในระดับสูง คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.96 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง มีความรู้สึกไม่รู้สึกโดดเดี่ยวหรือถูกทอดทิ้ง รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย มีคุณค่า ต่อตัวเอง ต่อบุตร หลาน ญาติ และคนอื่น ๆ เพราะมีบุตรหลานคอยดูแลเป็นอย่างดีและทำให้มีกำลังใจในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ตนเองได้ดี และมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ได้อย่างดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญรัตน์ ริมธีระกุล (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านร่างกาย และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามลำดับ

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.72 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีความรู้สึกพอใจในการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกใน ครอบครัว และบุคคลภายในชุมชน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีความภูมิใจเมื่อได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อนบ้าน รู้สึกพอใจกับการช่วยเหลือที่ได้รับในชุมชน และเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมอยู่เสมอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยภรณ์เลาหบุตร (2557 : บทคัดย่อ) ได้

ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อจำแนกตามรายด้านได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในอันดับ 1 ด้านร่างกายอยู่ในอันดับ 2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในอันดับ 3 ด้านจิตใจอยู่ในอันดับ 4 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คุณภาพ ของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่มี เพศ อาชีพ สถานภาพ ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุ ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.45 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นสภาพบ้านของผู้สูงอายุส่วนมาก มีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ สะดวก มีความเป็นส่วนตัวและได้รับรู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันอีกทั้งยังสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น และมีรายได้จากเงินผู้สูงอายุเพียงพอต่อการใช้จ่ายตามความจำเป็น และมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดกับครอบครัวในวันหยุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพรรณ รักษาภักดี (2554 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของสูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างพบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ ระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างประเภทพิเศษมีระดับคุณภาพชีวิตดีกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทสามัญ 3 ด้าน ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านร่างกาย มีระดับคุณภาพ ชีวิตปานกลางเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างประเภทพิเศษมีคุณภาพชีวิตโดยรวมระดับดี โดยมีด้านจิตใจเป็นอันดับ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมทางสังคมและ ด้านร่างกายตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างประเภทสามัญมีคุณภาพชีวิตโดยรวมระดับปานกลาง โดยมีด้านสิ่งแวดล้อมเป็นลำดับ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและ ด้านร่างกายตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านร่างกายควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้จักการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยควรให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมออกกำลังกายเป็นประจำ
2. ด้านจิตใจควรให้การเรียนการสอนทางศาสนาเดือนละ 1 ครั้ง ควรจัดแพทย์ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุด้านจิตใจ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและรับรู้ปัญหา รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกันในกลุ่มของผู้สูงอายุ
4. ด้านสิ่งแวดล้อมควรให้ท้องถิ่นดูแลรักษาความปลอดภัย ด้านชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ทำการเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : เจ. เอส. การพิมพ์.
- ดวงใจ คำคง. (2554). ปัจจัยที่เป็นผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอสทิงพระ จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ คณะวิทยาการสุขภาพการกีฬา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เทศบาลตำบลสำราญ. (2560). แผนพัฒนาท้องถิ่นปี พ.ศ.2561 – 2564. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2561 จากเว็บ <<http://sumran.go.th/public/list/data/detail/id/958/menu/290/catid/29/page/>>.
- ธัญญรัตน์ रिมนิระกุล. (2557). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ปิยภรณ์เลาบุตร. (2557). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ 7 ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรติภา ศัพทะนาวิน. (2551). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนการเคหะรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรเทพ เวียงแก และคณะ. (2559). คู่มือการทำวิจัย สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.
- ศิริพรรณ รักษาภักดี. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.